

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 16 januari 2024

15/2024

Lag om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mentalvårdslagen (1116/1990) 22 a § 1 mom., 24 § 1–3 och 5 mom., rubriken
för 25 § och 25 § 1 mom., av dem 22 a § 1 mom. och 25 § 1 mom. sådana de lyder i lag
1423/2001 samt 24 § 1–3 och 5 mom. sådana de lyder i lag 20/2016, samt
fogas till 22 b §, sådan den lyder i lag 1423/2001, ett nytt 4 mom. som följer:

22 a §

*Definitionen på patient och allmänna förutsättningar för begränsningar av de
grundläggande fri- och rättigheterna*

Med patient avses i detta kapitel en person som i enlighet med 2–4 och 4 b kap. har ta-
gits in för observation eller förordnats till undersökning eller vård.

22 b §

Behandling av psykiska sjukdomar

Det ska lämnas ett förvaltningsbeslut om grunderna för läkemedelsbehandling obero-
ende av patientens vilja av en patient som är under observation, blir sinnesundersökt eller
får psykiatrisk vård oberoende av sin vilja, om patienten motsätter sig läkemedelsbehand-
ling eller patientens vilja inte kan klargöras eller patienten annars så begär. Patienten ska
som en del av de upplysningar som avses i 5 § i lagen om patientens ställning och rättig-
heter (785/1992) informeras om möjligheten att få ett förvaltningsbeslut om saken. Beslu-
tet får vara i kraft högst så länge det beslut enligt 2–4 och 4 b kap. i denna lag som gäller
observationen, undersökningen eller vården är i kraft.

24 §

Ändringssökande

Ett beslut av en sjukhusläkare om att någon ska tas in för vård eller hållas kvar för fort-
satt vård oberoende av sin vilja, att läkemedelsbehandling av en psykisk sjukdom obero-
ende av patientens vilja ska genomföras, att patientens egendom ska omhändertas eller att
patientens kontakter ska begränsas får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomsto-
len inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. I besvärssärenden får uppgifter om patien-
tens hälsotillstånd lämnas ut till andra parter än patienten endast med patientens samtycke.
Beslut som förvaltningsdomstolen har fattat om omhändertagande av patientens egendom
får inte överklagas genom besvär. Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas
i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Beslut av Institutet för hälsa och välfärd om att en person oberoende av sin vilja ska tas in för vård eller om att vården ska fortsätta eller, i de fall som avses i 21 §, om att en person ska tas in på sjukhus för undersökning samt beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av personens vilja får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Ett i 17 b § 2 mom. avsett interimistiskt beslut av en sjukhusläkare om fortsatt vård av en patient och ett i 17 c § 2 mom. avsett interimistiskt beslut av Institutet för hälsa och välfärd om fortsatt vård av en patient samt ett i 17 b § 2 mom. avsett beslut av en sjukhusläkare om att en patient ska undersökas får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Besvären kan behandlas i förvaltningsdomstolen utan att utlåtande begärs av den myndighet som har fattat det överklagade beslutet. Beslut av förvaltningsdomstolen med anledning av besvär får inte överklagas genom besvär. Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I ett beslut enligt 1–3 mom. om att en minderårig ska tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, av hans eller hennes föräldrar och vårdnadshavare samt av den som omedelbart före beslutet om vård haft hand om den minderåriges vård och uppfostran. I ett beslut enligt 1 mom. om att en minderårig patients kontakter ska begränsas får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, samt av hans eller hennes vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan laglig företrädare samt av någon annan part vars kontakter med barnet har begränsats genom beslutet. I ett beslut enligt 1 mom. om genomförande av läkemedelsbehandling av en psykisk sjukdom hos en minderårig patient får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, samt av hans eller hennes vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan laglig företrädare.

25 §

Verkställighet

Ett beslut om vård eller fortsatt vård oberoende av patientens vilja, om läkemedelsbehandling av en psykisk sjukdom, om omhändertagande av patientens egendom eller om begränsning av patientens kontakter kan verkställas genast, oberoende av underställning eller ändringssökande.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

Helsingfors den 12 januari 2024

Republikens President

Sauli Niinistö

Social- och hälsovårdsminister Kaisa Juuso